

Persones que respiren i deixen respirar

En el meu caminar pel món de l'ensenyament d'adults i nens, em vaig creuar amb el treball d'Emmi Pikler (Loczy), treball de respecte a les habilitats i a l'autonomia del nen. I el treball de consciència d'Elsa Gindler. Amb tots dos continuo caminant.

Us parlaré de Loczy (Institut metodològic d'educació i cures de la primera infància de Budapest) on he tingut la sort de poder conviure-hi uns dies com a observadora. S'hi respira pau, els cossos de les educadores i els nens respiren junts.

Entren les educadores, diuen bon dia i cada una se situa a la seva feina, tranquil·lament, Parlen amb els nens amb un to de veu que és com una melodia, els seus moviments i la manera amb que s'adrecen al nen són com una dansa, no hi ha cap crit, cap moviment bruscat, el cos del nen i el cos de l'adult dansen junts, quan li demana permís per anar-lo a canviar, quan l'agafa, mentre el canvia, quan li parla ...

L'adult sempre està entre els nens o al costat del nen, s'ajup per parlar-hi, s'inclina per trobar-li la mirada, els seus cossos són mòbils, no hi ha rigideses.

I mentre l'adult està canviant o donant menjar a un nen amb aquesta pau i dolçor, els altres nens continuen jugant tranquil·lament, sense crits ni presses, amb un joc creatiu ple de vida.

El que em va sorprendre perquè no ho havia vist en altres llocs és que sempre **es demana permís al nen abans de fer qualsevol cosa amb ell i se li donen les gràcies per permetre a l'educadora fer la feina.** Que magnífic com ho reben els nens!

Es té en compte el mínim detall. Emmi Pikler deia "*En els detalls s'amaga el diable*"

I com no, totes les educadores tenen la mateixa actitud, els mateixos gestos, el to de les paraules sona igual, és com una orquestra. Ningú desafina.

Genèviere Appel deia de les educadores de Loczy: són "*artistes al servei de la humanitat*".

Fa anys que estic donant cursos de despertar sensorial i consciència a les nostres contrades i m'és plaent observar que també aquí els cossos dels mestres i els nens poden respirar junts.

Algunes de les llars d'infants que estic assessorant han aconseguit un respecte per tots els integrants de l'equip i, a través de treball corporal i experiències de la nostra manera de fer i molta observació, hem arribat a uns acords comuns sobre:

. Com dir: parlarem amb veu respectuosa, demanarem les coses, ens acostarem al nen quan li hem de dir alguna cosa,

. Com fer : Ens ajupirem quan parlem al nen, estendrem la mà quan volem demanar alguna cosa, quan el canviem farem servir moviments precisos i suaus,...

....

Quan tots respectem aquests acords, tenim cossos que es mouen harmònicament, grups de nens jugant, parlant, fent evolucionar el joc...

Els també aprenen a parlar suau, a demanar, a esperar.....

I els conflictes s'han reduït. Potser perquè no hi ha adults que van i venen ràpid, que criden, que s'enfaden, que diuen les coses a 2 metres de distància, que fan una cosa darrera l'altra, que no demanen permís al començar ni avisen a l'acabar, quan fan alguna cosa al nen....

En aquest centres i també a Gira-sol, que és l'espai on jo poso en pràctica aquest treball de pau i harmonia, els adults som un més en el grup, acompanyem, observem , proposem, intervenim, però donem molt d'espai perquè cada nen pugui ser protagonista del seu joc, del seu fer, ... del seu aprenentatge.

I tots ens adrecem al nen de la mateixa forma.

Un xic del nostre codi ocult:

Quan estan jugant els nens, els adults hi som al 100 per 100. Evitem parlar entre nosaltres, si no és necessari.

Parlem amb veu tranquil·la, no cridem, no fem moviments bruscos, no donem ordres generals, sí missatges en petit grup o individuals, no fem massa propostes, no excitem els nens.....

Si els hem de dir alguna cosa, ens hi acostem i busquem la seva alçada. Intentem que no hi hagi contradiccions entre nosaltres.

Tot amb una mirada atenta i neta.

Un altre dels terrenys en què em moc és la formació d'adults. Fa anys imparteixo cursos sobre anti-estrés i consciència holística amb professionals de l'educació.

Voldria oferir-vos algunes de les paraules que m'han deixat o fet arribar del que s'han emportat d'aquests cursos, on podem veure clarament aquesta relació del nostre cos amb l'ambient i amb el cos dels alumnes:

**“He començat a conèixer i fer cas al meu cos. Vaig aprenent a “parar” quan ho necessito. De moment això m’obre i em tranquil·litza i em dono compte que a l’aula hi ha més pau.”*

**“He après a “estar més tranquil·la “ També he canviat la meva postura corporal.*

La meva actitud amb els nens també ha canviat, tinc més paciència , miro d’explicar les coses amb les paraules justes i fer-ho tot més pausadament.

**“ He descobert el suport que em dóna el terra. Ara intento observar les postures del cos abans de fer-les i així corregir-me. He aconseguit tenir més veu i estar més tranquil·la. En quan als nens he descobert coses i sensacions que no m’havia parat a pensar.*

Tot això m’ha ajudat a mi i es reflecteix en la meva vida laboral i personal.”

** “ Durant les jornades de feina surten comentaris entre nosaltres del curs : com agafes el nen?, li has preguntat si vol venir?, no l’agobiis , demana-li la joguina..... Respira, pots baixar l’espatlla.... Va ser un curs molt profitós.”*

**“ Ara els nens estan més tranquils i estan més centrats en el que fan, m’he adonat que jo he parat i respiro, abans anava per la classe amunt i avall moltes vegades i fent moltes propostes i els nens em seguien.”*

**“ Des que vaig fer el curs “despertar sensorial” mai més he agafat els nens pels peus, com pollastres, quan els canvio, sempre els demano permís i els aixeco les cames amb la meva mà i el braç. Ho agraeixen”*

**“Tenir més paciència a l’hora de saber escoltar. És important el silenci perquè després parlo sense presses. A la classe dialogo un a un. Si els alumnes veuen en mi una tranquil·litat i serenitat, ells també me la donen com a resposta.”*

**“ En els moments en què l’alumne està exaltat i amb falta d’atenció ajudar-lo des de la meva serenitat a posar silenci i concentrar-se en les seves tasques.”*

**“He après a calmar-me quan abans, segurament, m’hauria posat a cridar a classe. I funciona! Els alumnes també es calmen i la meva veu ho agraeix .”*

.....

Com podem conèixer que passa als nens, si no ens coneixem nosaltres, diu la meva professora Ute Strub.

Si no podem arribar a acords amb tot l'equip, com ens trobem a Loczy, podem començar per accions individuals, els alumnes ho agraeixen i potser algun dia les petites gotes ompliran el got.

A vegades em trobo que estem molt lluny del model de Loczy en algunes de les nostres aules: mestres que estan davant dels nens donant ordres, renyant quan s'equivoquen, fent públic tot el que passa, avergonyint el nen quan es taca o se li escapa el pipí,... i adults parlant dels companys amb to despectiu i posant traves al seu treball. En aquestes aules no hi ha intimitat, no hi ha respecte per l'altre, sí una autoritat i una manera d'entendre l'educació.

Ara, que bonic quan observo algunes classes, veig els mestres que respiren junt als nens i els nens junt als altres nens .

Els aprenentatges són com una melodia. Una orquestra necessita afinar tots els instruments i cada instrument necessita respectar els altres diferents d'ell amb silenci, molta escolta, esforç i dedicació.

Això és el que necessitem a les nostres escoles perquè els nens puguin respirar i créixer amb seguretat, autonomia, força i anar creant noves i alegres melodies que s'escampin per l'univers.

Marta Graugés Rovira (agost 09)

www.gira-sol.cat